

BUDAPESTI... SZERKESZTŐSÉG... BUDAPEST, IV. KERESZMETI-UTCA 6. SZ.

BB OLVASMANY... DALLAS... NYNYTÁR... 60 KR.

ÉKSZEREK Angol... Griths Arthur után... PENCE PILLANAT...

ESZALDO ESŐSÉMÉ... HÉTEK... Kötés...

Imény... 2500 3000... 350 460... 3100 3460

Magyar kultúra... Régesrég idő óta nem hallani a harmadik egyetem föllállításáról...

Magyar kultúra... Ez jó ideig tartott így. Pozsony, Kassa, Szeged valóságos lázban tartottak...

Magyar kultúra... Ugy látszott, a harczólt Szeged körül ki győztesnek. Kassának legkisebbek lettek...

Magyar kultúra... De hát nem azért ilnek odafele a taktika nagymesterei, hogy a kényes helyzetekből...

A hun utódok. Régeny dráma három felvonásban, írta Váradi Antal, először adták a nemzeti színházban január 24-én.

A hun utódok. Ujzestendő napjára volt először kitűzve «A hun utódok» előadása, hogy fénytel, pompával, ősi dísz...

A hun utódok. Mindenki tudja a halogatás okát. A színház két legeszebb művésze, s közöttük Jászay Mari az...

A hun utódok. Magának az udjónságnak sikere, ha nem is éppen irodalmi, de legalább színpadi szempontból...

A hun utódok. Biz ebben nem sok a drámai elem. De a Váradi darabjában még ennél is kevesebb szó van a...

A hun utódok. Ezzel a szerző, hogy két semmitmondó névvel a melyhez nincs drámai cselekvény kapcsolva...

A hun utódok. Ilosan megszeret. De ezzel a szerellemmel csak a küzdelemre való ok szaporodik; igazán küzdelem, cselekvény azért még sem támad. Erőből a nagy...

SZERKESZTŐSÉG... BUDAPEST, IV. KERESZMETI-UTCA 6. SZ. ELŐFIZETÉSI DÍJ: Védjegy postán v. helyben hárshor hordva...

EGYETERTÉS

KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, IV. KERESZMETI-UTCA 6. SZ. HIRDETESEK ES NYILTEKÉRE VALÓ KÖZLEMÉNYEK FELVEZÉSE KIADÓHIVATAL...

Magyar kultúra.

három. Föl sem tudnók szerelni, el sem tudnók látni kellő tanerökkel. Látnak a kolozsvári egyetem is milyen messze áll a budapesti mögött.

Volt tehát a harmadik egyetem fölvetésének kérdése eleinte egyszerű kortesfogás, — noha a legvastagabbakból való — s mire kihasználták: szépen odabotoltak rozsdásodni abba a lomtárba, melyben kormányaink gondoskodásából annyi szép eszmények, hagyományok, tervnek olyan arzenálját birjuk, a milyennel alig rendelkeztek más országok valahol.

Magyar nemzeti kultúrcélzólókról beszélni, beszélünk mi eleget, sőt törekszünk is rájuk mindenféle eszközökkel, még lehetetlenekkel is. Itt volna egy, a mely realis, a mely markolható, a mely pozitív eredménytől mathematikai bizonyossággal biztat. Egy kis áldozathoz keülni, az igaz. De hiszen azt mondják, nem vagyunk már annyira koldusok, hogy ilyen célra valamiképpel többet is ne áldozhatnánk.

De hát nem azért ilnek odafele a taktika nagymesterei, hogy a kényes helyzetekből egyszerűen csak elmenjenek, hogy ez a harmadik egyetem talán nem is olyan nagyon sürős. Annyi ideig el tudunk lenni egy egyetemmel, mire volna most egyszerre

Budapest, jan. 24.

Mint a Neue Freie Presse írja, külföldi lapokban az a hír merült fel, hogy a hadügyi kormány az erdélyi sorsokat eródkkel akarja ellátni s ebből a célból hitel szándékozik kérni a delegációktól. Jól értesült körökben azonban semmit sem tudnak erről a tervről. Rövid idővel ezölött az említett sorsokban építettek kisebb eródket, és ez idő szereltem sem szándékoznak további építkezéseket tenni, melyekre egyébiránt nincs is szükség.

A képviselőház egyik alelnöke a kormányárt Andrássy Tivadart gróft szemelte ki, egyrészt abból a régi szempontból, hogy az egyik alelnök mágnás legyen, másrészt pedig abból az új szempontból, hogy az ifjabb nemzedéknek kell tért adni.

A csokorosi tartománygyűlés tegnap újra megvált, hogy több apróbb ügy elintézésén kívül első sorban a tartományi kiállításra vonatkozólag határozzon. A napirenden levő kérdések iránt azonban nagyon csekély volt az érdeklődés, s a képviselők jobbra a sehnemet kiegyesrélt beszédket. Az úles alatt Rieger az ó-csehi párti klub élnöke hosszasan beszélgetett Tilserrel, az ifjú-csehek élnökével. A beszégeknek az lett az eredménye, hogy az ó- és ifjú-csehek megegyeztek abban, hogy jövő vasárnap közös ülést gyűlének össze, melyen a kiegyezési tárgyalások eredményéről fognak foglalkozni. Ugyancsak vasárnap, a cseh nagybirtokosok és a konzervatív nagybirtokosok is fognak ugyanebben az ügyben, de külön-külön gyűléstenni. Az egyesült német baloldaliak február 3-án tartják meg gyűléstüket. Lobkowitz György herceg tegnap arról értesült, hogy a király beleegyezését adta a cseh akadémia föllállításához. Ennek követeztében a tartománygyűlés költségvetési javaslata a már az akadémia elhelyezésére vonatkozó javaslatot is fog előterjeszteni. Az akadémiát az új múzeumépületben fogják elhelyezni.

Budapest, jan. 24.

Mint a Neue Freie Presse írja, külföldi lapokban az a hír merült fel, hogy a hadügyi kormány az erdélyi sorsokat eródkkel akarja ellátni s ebből a célból hitel szándékozik kérni a delegációktól. Jól értesült körökben azonban semmit sem tudnak erről a tervről. Rövid idővel ezölött az említett sorsokban építettek kisebb eródket, és ez idő szereltem sem szándékoznak további építkezéseket tenni, melyekre egyébiránt nincs is szükség.

A képviselőház egyik alelnöke a kormányárt Andrássy Tivadart gróft szemelte ki, egyrészt abból a régi szempontból, hogy az egyik alelnök mágnás legyen, másrészt pedig abból az új szempontból, hogy az ifjabb nemzedéknek kell tért adni.

A csokorosi tartománygyűlés tegnap újra megvált, hogy több apróbb ügy elintézésén kívül első sorban a tartományi kiállításra vonatkozólag határozzon. A napirenden levő kérdések iránt azonban nagyon csekély volt az érdeklődés, s a képviselők jobbra a sehnemet kiegyesrélt beszédket. Az úles alatt Rieger az ó-csehi párti klub élnöke hosszasan beszélgetett Tilserrel, az ifjú-csehek élnökével. A beszégeknek az lett az eredménye, hogy az ó- és ifjú-csehek megegyeztek abban, hogy jövő vasárnap közös ülést gyűlének össze, melyen a kiegyezési tárgyalások eredményéről fognak foglalkozni. Ugyancsak vasárnap, a cseh nagybirtokosok és a konzervatív nagybirtokosok is fognak ugyanebben az ügyben, de külön-külön gyűléstenni. Az egyesült német baloldaliak február 3-án tartják meg gyűléstüket. Lobkowitz György herceg tegnap arról értesült, hogy a király beleegyezését adta a cseh akadémia föllállításához. Ennek követeztében a tartománygyűlés költségvetési javaslata a már az akadémia elhelyezésére vonatkozó javaslatot is fog előterjeszteni. Az akadémiát az új múzeumépületben fogják elhelyezni.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése jan. 24-én. A katolikus autonomia ügyének szószóloja ma Polónyi Géza volt. Polónyi Géza, a ki régi bajnoka

Élnök: Pechy Tamás; jegyző: Dárday Sándor, Jospovich Géza, Zay Adolf. Az élnök bemutatja Kun-Pölyégháza város képviselőtestületének kérvényét, melyben az 1879. évi 50. t. cikk 31. §-ának módosítását iránt kérelmez, továbbá a bszovizsi kerület 12 községe és ialmérségi jogosultaknak kérvényét, melyben a pénzügyminiszterium által kiadott 32.350. sz. utasítás 131. §-ának megsemmisítését és a kincstár és Spänner Hermann között kötött bérleti szerződés felbontását kéri. Kiadott a ház kérvényi bizottságának tárgyalás és jelentéséről végt.

Kövelekzik a napirend a vallás és közoktatásiügyi miniszterium 1890. évi költségvetésének folytatásos tárgyalása. Polónyi Géza: A növevélés legnagyobb kontingenca Magyarországon — ma az apácák kezén van és különösen a katolikus növevélés. Az apácák által való növevélésnek én nagyok ellensége, sőt ellenkezőleg a vallás erkölcsös oktatásának igazi oszlop híve léven, nem vagyok ellene. De a mi engem arra kényszerít, hogy a képviselőháznak és különösen a t. miniszter urnak becses figyelmét felhívjam, az azon körülmény, hogy a germánizáció a legnagyobb mértékben ütezik éppen az apácák által a növevélés terén Magyarországon.

Nérvan ennek a maga természetesen és világos oka. Nálunk, kivéve a szatmári igralmas nembéket — a kik József főherceget és a hercegprímás védnöksége alatt állanak — a kiknek körülbelül 40 fiókban összesen 300 magyar taguk van — a többi apácák mind részben itál, részben hajországi egyházmegyei fönökség alatt álló tisztán nem teleptény, úgy annyira, hogy ha Magyarországon egy névelésű foglalkozó apácát felvesznek, hogy kellő oktatásban részesüljön, — különösen a tiróliaiak — a germánizációs törekvések iránt, először több évre kivizslk külföldre s ott oktatás mindaddig, míg kellőképp elő nincsen készülvé arra, hogy visszajövevén Magyarországra.

En az hiszem, Magyarországon egyházfönök is kell, hogy derödjön az, hogy Magyarországon kultúrja, különösen a nevelésügyi ügyekben legyen, a melyekre semmiféle befolyásuk nincs, sem a kormánynak, sem az egyházmegyék püspökeinek, hanem, a melyek tisztán külföldi befolyásnak kitéve üzik a névelésüest, oly mértékben, hogy azt tovább tümi veszdly neküni nem lehet. (Helyeslés a szélsó baloldalon.) Ennek orvoslását én csak egy módon látom lehet ségesnek s ez a következő: (Halljuk!)

Nem volna-e lehetséges, hogy — a mint a szatmári igralmas nembéket történi, a kik jöllehet magyar apácák neve alatt ismeretlek, tulajdonképp meg sem magyar eredetiek, hanem gondolom lám püspök szakította el őket eredeti német egyházmegyéjükétől, — mindazon apácák, a kik Magyarországon nevelésel foglalkoznak, legalább olyan egyházmegyei szubordináció alá, olyan ázáfelügyelet alá kerüljenek, mely magyar fenhalóság alatt áll. (Helyeslés a bal- és szélsó baloldalon.)

Es ez nem párt-érdekl, és nem is teszek semmiféle kifogást vagy szemrehányást a tekintetben a kulturpolitika ellen, hanem egyszerűen figyelmébe ajánlom ezt a t. miniszter urnak: kérem tegye az gondoskodása tárgyává és hiszem, hogy nem fogok süket fülekre találni, mert kéremlem jogosult, mert alapja igazságos. (Helyeslés a szélsó balon.)

Hogy ha valamely elföltségű ezen pártban a t. miniszter iránt létezik, egy a kultusz-társaság minisztere iránt a jóakarattak és a tiszteltek elföltségűsége szorított ez lenni. Es mégis, midőn a jelenlegi miniszter lenési áramlati kellekzetét elmozdít, melyet hosszú idők penitencziájával is csak nehéz lesz kiküszöböl. Történi ezt, a mint azt ó magam is igen jól érzéni, az általa kibocsátott német nyelvi rendelések, nem annyira, mint ő azt most már magyarázza, politikai tendenciája miatt, hanem föleg azért, mert egy szerencsétlenül választott időben keletkezett, (Ugy van! a szélsó baloldalon) a mikor annak nem lehetett diadikikus céllt tulajdonítani, hanem akkor annak tisztán politikai jelentősége volt. (Helyeslés a baloldalon.) Es ziven eszemben elismerem, el kell ismernem, hogy a t. miniszter ur intencziója más volt, mert ő maga ezt tegnap nyilvánkötöztette. Azóta t. képviselőház, az én egyéni nézetem szerint legalább én arról győződtem meg, hogy az igen t. vallás- és közoktatásiügyi miniszter ur hozzáfogott a penitencziához és nygekeztel ezen vele szemben akkor gyors hangulatok pacifikálni.

Amint azonban arra a t. érre kezdett átépüni, a hol Talleyrand tanítványa lett, a hol a szavak neki csak azért adtak, hogy gondolatait elrejtse a katolikus autonomia kérdésében, ott tapasztalhatta mindjárt, hogy legalább ez a párt semmiféle jéteket, semmiféle kértelmeztetést illyentéle kérdésekben nem ismer. (Helyeslés a szélsó baloldalon.)

Nos miért nem nevezem kértelmeztetnek azt, a mit a t. miniszter ur mond? Azért, mert a t. miniszter ur úgy a förendelésben, mint a katolikus autonomia nyíltan és világosan a katolikus autonomia hűnek vallotta magát úgy a múlt évben, mint az idén. Ez kétségtelen. Ellenben, midőn azután sarokba szorítva annak valóitása iránt kelleit programot adnia, akkor mit mondott? Hogy ő benne meg van az oszinteség, hogy a kongresszusnak elabotratumát ő nem teküti alkalmasnak arra, hogy azon az alapon ő barmit kezdené megvázolni, ő ezt egyszerűen semmire sem teküti, mert ez egyszerűen amúgy is az. A képviselőházban nyíltan és világosan a katolikus autonomia hűnek vallotta magát úgy a múlt évben, mint az idén. Ez kétségtelen. Ellenben, midőn azután sarokba szorítva annak valóitása iránt kelleit programot adnia, akkor mit mondott? Hogy ő benne meg van az oszinteség, hogy a kongresszusnak elabotratumát ő nem teküti alkalmasnak arra, hogy azon az alapon ő barmit kezdené megvázolni, ő ezt egyszerűen semmire sem teküti, mert ez egyszerűen amúgy is az.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése jan. 24-én. A katolikus autonomia ügyének szószóloja ma Polónyi Géza volt. Polónyi Géza, a ki régi bajnoka

Élnök: Pechy Tamás; jegyző: Dárday Sándor, Jospovich Géza, Zay Adolf. Az élnök bemutatja Kun-Pölyégháza város képviselőtestületének kérvényét, melyben az 1879. évi 50. t. cikk 31. §-ának módosítását iránt kérelmez, továbbá a bszovizsi kerület 12 községe és ialmérségi jogosultaknak kérvényét, melyben a pénzügyminiszterium által kiadott 32.350. sz. utasítás 131. §-ának megsemmisítését és a kincstár és Spänner Hermann között kötött bérleti szerződés felbontását kéri. Kiadott a ház kérvényi bizottságának tárgyalás és jelentéséről végt.

Kövelekzik a napirend a vallás és közoktatásiügyi miniszterium 1890. évi költségvetésének folytatásos tárgyalása. Polónyi Géza: A növevélés legnagyobb kontingenca Magyarországon — ma az apácák kezén van és különösen a katolikus növevélés. Az apácák által való növevélésnek én nagyok ellensége, sőt ellenkezőleg a vallás erkölcsös oktatásának igazi oszlop híve léven, nem vagyok ellene. De a mi engem arra kényszerít, hogy a képviselőháznak és különösen a t. miniszter urnak becses figyelmét felhívjam, az azon körülmény, hogy a germánizáció a legnagyobb mértékben ütezik éppen az apácák által a növevélés terén Magyarországon.

Nérvan ennek a maga természetesen és világos oka. Nálunk, kivéve a szatmári igralmas nembéket — a kik József főherceget és a hercegprímás védnöksége alatt állanak — a kiknek körülbelül 40 fiókban összesen 300 magyar taguk van — a többi apácák mind részben itál, részben hajországi egyházmegyei fönökség alatt álló tisztán nem teleptény, úgy annyira, hogy ha Magyarországon egy névelésű foglalkozó apácát felvesznek, hogy kellő oktatásban részesüljön, — különösen a tiróliaiak — a germánizációs törekvések iránt, először több évre kivizslk külföldre s ott oktatás mindaddig, míg kellőképp elő nincsen készülvé arra, hogy visszajövevén Magyarországra.

En az hiszem, Magyarországon egyházfönök is kell, hogy derödjön az, hogy Magyarországon kultúrja, különösen a nevelésügyi ügyekben legyen, a melyekre semmiféle befolyásuk nincs, sem a kormánynak, sem az egyházmegyék püspökeinek, hanem, a melyek tisztán külföldi befolyásnak kitéve üzik a névelésüest, oly mértékben, hogy azt tovább tümi veszdly neküni nem lehet. (Helyeslés a szélsó baloldalon.) Ennek orvoslását én csak egy módon látom lehet ségesnek s ez a következő: (Halljuk!)

Nem volna-e lehetséges, hogy — a mint a szatmári igralmas nembéket történi, a kik jöllehet magyar apácák neve alatt ismeretlek, tulajdonképp meg sem magyar eredetiek, hanem gondolom lám püspök szakította el őket eredeti német egyházmegyéjükétől, — mindazon apácák, a kik Magyarországon nevelésel foglalkoznak, legalább olyan egyházmegyei szubordináció alá, olyan ázáfelügyelet alá kerüljenek, mely magyar fenhalóság alatt áll. (Helyeslés a bal- és szélsó baloldalon.)

Es ez nem párt-érdekl, és nem is teszek semmiféle kifogást vagy szemrehányást a tekintetben a kulturpolitika ellen, hanem egyszerűen figyelmébe ajánlom ezt a t. miniszter urnak: kérem tegye az gondoskodása tárgyává és hiszem, hogy nem fogok süket fülekre találni, mert kéremlem jogosult, mert alapja igazságos. (Helyeslés a szélsó balon.)

Hogy ha valamely elföltségű ezen pártban a t. miniszter iránt létezik, egy a kultusz-társaság minisztere iránt a jóakarattak és a tiszteltek elföltségűsége szorított ez lenni. Es mégis, midőn a jelenlegi miniszter lenési áramlati kellekzetét elmozdít, melyet hosszú idők penitencziájával is csak nehéz lesz kiküszöböl. Történi ezt, a mint azt ó magam is igen jól érzéni, az általa kibocsátott német nyelvi rendelések, nem annyira, mint ő azt most már magyarázza, politikai tendenciája miatt, hanem föleg azért, mert egy szerencsétlenül választott időben keletkezett, (Ugy van! a szélsó baloldalon) a mikor annak nem lehetett diadikikus céllt tulajdonítani, hanem akkor annak tisztán politikai jelentősége volt. (Helyeslés a baloldalon.) Es ziven eszemben elismerem, el kell ismernem, hogy a t. miniszter ur intencziója más volt, mert ő maga ezt tegnap nyilvánkötöztette. Azóta t. képviselőház, az én egyéni nézetem szerint legalább én arról győződtem meg, hogy az igen t. vallás- és közoktatásiügyi miniszter ur hozzáfogott a penitencziához és nygekeztel ezen vele szemben akkor gyors hangulatok pacifikálni.

Amint azonban arra a t. érre kezdett átépüni, a hol Talleyrand tanítványa lett, a hol a szavak neki csak azért adtak, hogy gondolatait elrejtse a katolikus autonomia kérdésében, ott tapasztalhatta mindjárt, hogy legalább ez a párt semmiféle jéteket, semmiféle kértelmeztetést illyentéle kérdésekben nem ismer. (Helyeslés a szélsó baloldalon.)

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése jan. 24-én. A katolikus autonomia ügyének szószóloja ma Polónyi Géza volt. Polónyi Géza, a ki régi bajnoka

Élnök: Pechy Tamás; jegyző: Dárday Sándor, Jospovich Géza, Zay Adolf. Az élnök bemutatja Kun-Pölyégháza város képviselőtestületének kérvényét, melyben az 1879. évi 50. t. cikk 31. §-ának módosítását iránt kérelmez, továbbá a bszovizsi kerület 12 községe és ialmérségi jogosultaknak kérvényét, melyben a pénzügyminiszterium által kiadott 32.350. sz. utasítás 131. §-ának megsemmisítését és a kincstár és Spänner Hermann között kötött bérleti szerződés felbontását kéri. Kiadott a ház kérvényi bizottságának tárgyalás és jelentéséről végt.

Kövelekzik a napirend a vallás és közoktatásiügyi miniszterium 1890. évi költségvetésének folytatásos tárgyalása. Polónyi Géza: A növevélés legnagyobb kontingenca Magyarországon — ma az apácák kezén van és különösen a katolikus növevélés. Az apácák által való növevélésnek én nagyok ellensége, sőt ellenkezőleg a vallás erkölcsös oktatásának igazi oszlop híve léven, nem vagyok ellene. De a mi engem arra kényszerít, hogy a képviselőháznak és különösen a t. miniszter urnak becses figyelmét felhívjam, az azon körülmény, hogy a germánizáció a legnagyobb mértékben ütezik éppen az apácák által a növevélés terén Magyarországon.

Nérvan ennek a maga természetesen és világos oka. Nálunk, kivéve a szatmári igralmas nembéket — a kik József főherceget és a hercegprímás védnöksége alatt állanak — a kiknek körülbelül 40 fiókban összesen 300 magyar taguk van — a többi apácák mind részben itál, részben hajországi egyházmegyei fönökség alatt álló tisztán nem teleptény, úgy annyira, hogy ha Magyarországon egy névelésű foglalkozó apácát felvesznek, hogy kellő oktatásban részesüljön, — különösen a tiróliaiak — a germánizációs törekvések iránt, először több évre kivizslk külföldre s ott oktatás mindaddig, míg kellőképp elő nincsen készülvé arra, hogy visszajövevén Magyarországra.

En az hiszem, Magyarországon egyházfönök is kell, hogy derödjön az, hogy Magyarországon kultúrja, különösen a nevelésügyi ügyekben legyen, a melyekre semmiféle befolyásuk nincs, sem a kormánynak, sem az egyházmegyék püspökeinek, hanem, a melyek tisztán külföldi befolyásnak kitéve üzik a névelésüest, oly mértékben, hogy azt tovább tümi veszdly neküni nem lehet. (Helyeslés a szélsó baloldalon.) Ennek orvoslását én csak egy módon látom lehet ségesnek s ez a következő: (Halljuk!)

Nem volna-e lehetséges, hogy — a mint a szatmári igralmas nembéket történi, a kik jöllehet magyar apácák neve alatt ismeretlek, tulajdonképp meg sem magyar eredetiek, hanem gondolom lám püspök szakította el őket eredeti német egyházmegyéjükétől, — mindazon apácák, a kik Magyarországon nevelésel foglalkoznak, legalább olyan egyházmegyei szubordináció alá, olyan ázáfelügyelet alá kerüljenek, mely magyar fenhalóság alatt áll. (Helyeslés a bal- és szélsó baloldalon.)

Es ez nem párt-érdekl, és nem is teszek semmiféle kifogást vagy szemrehányást a tekintetben a kulturpolitika ellen, hanem egyszerűen figyelmébe ajánlom ezt a t. miniszter urnak: kérem tegye az gondoskodása tárgyává és hiszem, hogy nem fogok süket fülekre találni, mert kéremlem jogosult, mert alapja igazságos. (Helyeslés a szélsó balon.)

Hogy ha valamely elföltségű ezen pártban a t. miniszter iránt létezik, egy a kultusz-társaság minisztere iránt a jóakarattak és a tiszteltek elföltségűsége szorított ez lenni. Es mégis, midőn a jelenlegi miniszter lenési áramlati kellekzetét elmozdít, melyet hosszú idők penitencziájával is csak nehéz lesz kiküszöböl. Történi ezt, a mint azt ó magam is igen jól érzéni, az általa kibocsátott német nyelvi rendelések, nem annyira, mint ő azt most már magyarázza, politikai tendenciája miatt, hanem föleg azért, mert egy szerencsétlenül választott időben keletkezett, (Ugy van! a szélsó baloldalon) a mikor annak nem lehetett diadikikus céllt tulajdonítani, hanem akkor annak tisztán politikai jelentősége volt. (Helyeslés a baloldalon.) Es ziven eszemben elismerem, el kell ismernem, hogy a t. miniszter ur intencziója más volt, mert ő maga ezt tegnap nyilvánkötöztette. Azóta t. képviselőház, az én egyéni nézetem szerint legalább én arról győződtem meg, hogy az igen t. vallás- és közoktatásiügyi miniszter ur hozzáfogott a penitencziához és nygekeztel ezen vele szemben akkor gyors hangulatok pacifikálni.

Amint azonban arra a t. érre kezdett átépüni, a hol Talleyrand tanítványa lett, a hol a szavak neki csak azért adtak, hogy gondolatait elrejtse a katolikus autonomia kérdésében, ott tapasztalhatta mindjárt, hogy legalább ez a párt semmiféle jéteket, semmiféle kértelmeztetést illyentéle kérdésekben nem ismer. (Helyeslés a szélsó baloldalon.)

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése jan. 24-én. A katolikus autonomia ügyének szószóloja ma Polónyi Géza volt. Polónyi Géza, a ki régi bajnoka

Élnök: Pechy Tamás; jegyző: Dárday Sándor, Jospovich Géza, Zay Adolf. Az élnök bemutatja Kun-Pölyégháza város képviselőtestületének kérvényét, melyben az 1879. évi 50. t. cikk 31. §-ának módosítását iránt kérelmez, továbbá a bszovizsi kerület 12 községe és ialmérségi jogosultaknak kérvényét, melyben a pénzügyminiszterium által kiadott 32.350. sz. utasítás 131. §-ának megsemmisítését és a kincstár és Spänner Hermann között kötött bérleti szerződés felbontását kéri. Kiadott a ház kérvényi bizottságának tárgyalás és jelentéséről végt.

Kövelekzik a napirend a vallás és közoktatásiügyi miniszterium 1890. évi költségvetésének folytatásos tárgyalása. Polónyi Géza: A növevélés legnagyobb kontingenca Magyarországon — ma az apácák kezén van és különösen a katolikus növevélés. Az apácák által való növevélésnek én nagyok ellensége, sőt ellenkezőleg a vallás erkölcsös oktatásának igazi oszlop híve léven, nem vagyok ellene. De a mi engem arra kényszerít, hogy a képviselőháznak és különösen a t. miniszter urnak becses figyelmét felhívjam, az azon körülmény, hogy a germánizáció a legnagyobb mértékben ütezik éppen az apácák által a növevélés terén Magyarországon.

Nérvan ennek a maga természetesen és világos oka. Nálunk, kivéve a szatmári igralmas nembéket — a kik József főherceget és a hercegprímás védnöksége alatt állanak — a kiknek körülbelül 40 fiókban összesen 300 magyar taguk van — a többi apácák mind részben itál, részben hajországi egyházmegyei fönökség alatt álló tisztán nem teleptény, úgy annyira, hogy ha Magyarországon egy névelésű foglalkozó apácát felvesznek, hogy kellő oktatásban részesüljön, — különösen a tiróliaiak — a germánizációs törekvések iránt, először több évre kivizslk külföldre s ott oktatás mindaddig, míg kellőképp elő nincsen készülvé arra, hogy visszajövevén Magyarországra.

En az hiszem, Magyarországon egyházfönök is kell, hogy derödjön az, hogy Magyarországon kultúrja, különösen a nevelésügyi ügyekben legyen, a melyekre semmiféle befolyásuk nincs, sem a kormánynak, sem az egyházmegyék püspökeinek, hanem, a melyek tisztán külföldi befolyásnak kitéve üzik a névelésüest, oly mértékben, hogy azt tovább tümi veszdly neküni nem lehet. (Helyeslés a szélsó baloldalon.) Ennek orvoslását én csak egy módon látom lehet ségesnek s ez a következő: (Halljuk!)

Nem volna-e lehetséges, hogy — a mint a szatmári igralmas nembéket történi, a kik jöllehet magyar apácák neve alatt ismeretlek, tulajdonképp meg sem magyar eredetiek, hanem gondolom lám püspök szakította el őket eredeti német egyházmegyéjükétől, — mindazon apácák, a kik Magyarországon nevelésel foglalkoznak, legalább olyan egyházmegyei szubordináció alá, olyan ázáfelügyelet alá kerüljenek, mely magyar fenhalóság alatt áll. (Helyeslés a bal- és szélsó baloldalon.)

Es ez nem párt-érdekl, és nem is teszek semmiféle kifogást vagy szemrehányást a tekintetben a kulturpolitika ellen, hanem egyszerűen figyelmébe ajánlom ezt a t. miniszter urnak: kérem tegye az gondoskodása tárgyává és hiszem, hogy nem fogok süket fülekre találni, mert kéremlem jogosult, mert alapja igazságos. (Helyeslés a szélsó balon.)

Hogy ha valamely elföltségű ezen pártban a t. miniszter iránt létezik, egy a kultusz-társaság minisztere iránt a jóakarattak és a tiszteltek elföltségűsége szorított ez lenni. Es mégis, midőn a jelenlegi miniszter lenési áramlati kellekzetét elmozdít, melyet hosszú idők penitencziájával is csak nehéz lesz kiküszöböl. Történi ezt, a mint azt ó magam is igen jól érzéni, az általa kibocsátott német nyelvi rendelések, nem annyira, mint ő azt most már magyarázza, politikai tendenciája miatt, hanem föleg azért, mert egy szerencsétlenül választott időben keletkezett, (Ugy van! a szélsó baloldalon) a mikor annak nem lehetett diadikikus céllt tulajdonítani, hanem akkor annak tisztán politikai jelentősége volt. (Helyeslés a baloldalon.) Es ziven eszemben elismerem, el kell ismernem, hogy a t. miniszter ur intencziója más volt, mert ő maga ezt tegnap nyilvánkötöztette. Azóta t. képviselőház, az én egyéni nézetem szerint legalább én arról győződtem meg, hogy az igen t. vallás- és közoktatásiügyi miniszter ur hozzáfogott a penitencziához és nygekeztel ezen vele szemben akkor gyors hangulatok pacifikálni.

Amint azonban arra a t. érre kezdett átépüni, a hol Talleyrand tanítványa lett, a hol a szavak neki csak azért adtak, hogy gondolatait elrejtse a katolikus autonomia kérdésében, ott tapasztalhatta mindjárt, hogy legalább ez a párt semmiféle jéteket, semmiféle kértelmeztetést illyentéle kérdésekben nem ismer. (Helyeslés a szélsó baloldalon.)

